

POSUDOK BAKALÁRSKEJ PRÁCE O. VAŘILA
ČÍNSKO-TIBETSKÉ VZTAHY ZA VLÁDY DYNASTIE ČCHING.
(SINOLÓGIA, ÚSTAV DÁLNEHO VÝCHODU,
FILOZOFICKÁ FAKULTA, UNIVERZITA KARLOVA, PRAHA)

Bakalárska práca O. Vařila sa venuje kľúčovej etape čínsko-tibetských vzťahov, obdobiu dynastie Čching. Hlavnej časti práce, obdobiu rokov 1644-1911, predchádza úvodná časť, v ktorej autor stručne sumarizuje vývoj vzájomných vzťahov od 1. polovice 7. storočia až do polovice 17. storočia. Tento historický kontext je pre analýzu čínsko-tibetských vzťahov relevantný, no vzhľadom na celkový rozsah práce pokladám zvolenú proporcionalitu (s. 10-25 obdobie pred r. 1644, s. 26-48 obdobie dynastie Čching) za neoprávnenú. O. Vařil v obidvoch častiach bakalárskej práce ponúka spoľahlivo zvládnutý prehľad o vývoji čínsko-tibetských vzťahov, v prípade obdobia dynastie Čching je jeho text podrobnejší a nedopustil sa nijakých zásadných chýb či nepresností. Za zásadný nedostatok práce budúceho absolventa bakalárskeho štúdia sinológie však pokladám fakt, že pracuje s minimálnym množstvom primárnych resp. sekundárnych prameňov v čínskom jazyku (z čínskych primárnych prameňov krátko cituje iba na dvoch miestach práce, s. 27 a s. 41). Väčšina textu sa opiera o sekundárnu literatúru v angličtine, ktorej autori v niekoľkých prípadoch nepracovali s čínskymi (Žagabpa), resp. čínskymi i tibetskými prameňmi (Smith), obidvaja reprezentujú výrazne protibetskú interpretáciu problematiky historického statusu Tibetu. Autor nevyužil množstvo sekundárnej literatúry takpovediac domácej proveniencie: štúdie prof. J. Kolmaša o tibetských prameňoch, o *Čching š' kao* ako prameni pre štúdium dejín Tibetu, o čínsko-tibetských vzťahoch v období dynastie Tchang, jeho štúdie o vzniku a vývoji ambanátu v Centrálnom Tibete i moje štúdie o dejinách čínsko-tibetských vzťahoch v období Tchang, resp. Ming, či o povahe tibetských prameňov v porovnaní s čínskou historiografickou tradíciou. Spomenúť by sa dali aj mnohí ďalší zahraniční autori (sinológovia resp. tibetológovia), ktorí sa tejto problematike venovali a vychádzali zo štúdia primárnych prameňov.

Využitie čínskych sekundárnych a aspoň čiastočne aj primárnych prameňov by jeho bakalársku prácu obohatilo o čínsku perspektívu vzájomných vzťahov. V ČR v posledných dvoch desaťročiach vyšlo množstvo vedeckých prác (monografií i štúdií) venovaných dejinám čínsko-tibetských vzťahov v období dynastie Čching a kľúčových otázkach tohto obdobia (napr. návšteva 5. dalajlamu v Pekingu v rokoch 1652-1653, administratívne reformy Čchien-lunga po roku 1792, Younghusbandova expedícia 1903-1904, aktívnejšia politika voči Tibetu pred zánikom dynastie Čching), ktoré účelovo interpretujú vzájomné vzťahy v súlade s politickou objednávkou (historické právo Číny na Tibet, Tibet ako neoddeliteľná súčasť Číny od 13. storočia). Ak by pracoval s týmito čínskymi sekundárnymi prameňmi, mohol by ilustrovat' práve rozličnú interpretáciu vzájomných vzťahov obidvoma stranami súčasného politického sporu. Problematike sporu o interpretáciu vzájomných vzťahov sa nedávno venovali E. Sperling (*The Tibet-China Conflict: History and Polemics*. Washington: East – West Center 2004) a J. Powers (*History as Propaganda. Tibetan Exiles versus People's Republic of China*. Oxford: Oxford University Press 2004). Tieto otázky O. Vařil necháva nepovšimnuté a jeho práca tak ponúka iba štandardný syntetický prehľad o vzájomných vzťahoch bez ambície detailnejšie analyzovať aspoň niektoré kľúčové udalosti z obdobia 1644-1911.

Autor dobre zvládol prepis z tibetčiny i mongolčiny, takisto preukázal slušnú orientáciu v tibetských historických a kultúrnych reáliách.

Bakalársku prácu odporúčam na obhajobu, vzhľadom na vyššie uvedené výhrady ju hodnotím na rozhraní známok „dobre“ (3) a v prípade úspešnej obhajoby a zvážení posudku školiteľa „veľmi dobre“ (2).

12. jún 2009, Bratislava

doc. Mgr. Martin Slobodník, PhD.
Katedra východoázijských štúdií
Filozofická fakulta Univerzity Komenského
Bratislava